

LUIS
LANDERO

Ploaie mărunță

Traducere din limba spaniolă de
Alina Cantacuzino

3
TREI

Acum știe clar că poveștile nu sunt nevinovate, nu întru totul nevinovate. Poate că nici conversațiile de zi cu zi, expresiile nepotrivite sau greșite ori vorbitul de dragul de a vorbi, poate că nici ele nu sunt nevinovate. Poate că nici măcar ce spunem în vis nu e întru totul nevinovat. Există ceva în cuvinte, ceva care, în sine, comportă un risc, implică o amenințare, și, nu, nu e deloc adevărat că sunt purtate de vânt atât de ușor pe cât se spune. Nu e adevărat. Se prea poate ca anumite ecouri ale celor rostite, chiar ale celor mai banale rostiri, să dăinuie ani de zile, ca într-o letargie, pulsând încetșor într-un ungher al memoriei, așteptând o a doua șansă de a reveni în prezent ca să amplifice și să corecteze acel ceva care, la un moment dat, nu a fost pe deplin lămurit; iar revenirea se produce adesea cu o elocință și cu o bogăție de semnificații care le depășesc cu mult pe cele inițiale. Iată-le, trebuie doar să le vezi cum apar îmbrăcate în veșminte stranii, pe notele unei muzici exotice, cu un aer nemaivăzut, și aducând vești mari și uimitoare despre un trecut care se poate să nici nu fi existat. Și, întotdeauna, întotdeauna cuvintele sau poveștile care se întorc din colțurile întunecate ale memoriei vin în zăngănit de arme, încărcate de reproșuri, dornice de răzbunare și

puse pe ceartă. E ca și cum, în lungul exil al uitării, s-ar fi scufundat în niște lumi imaginare, scormonind prin măruntaiele lor, precum doctorul Moreau în măruntaiele creaturilor lui monstroase, până la a suferi o totală și fantastică metamorfoză. Și, astfel, într-un cortegiu lugubru de figuri groțești, dar în același timp fermecătoare, cuvintele și poveștile de ieri ajung până la noi și instaurează în conștiință tirania, delicioasa tiranie, a noilor lor semnificații și argumente. Ah, ca să nu mai punem la socoteală gesturile pe care le facem când vorbim — dimensiunea teatrală a cuvintelor — și care uneori sunt mai convingătoare decât înseși cuvintele, supraviețuind și ele în memorie, așa încât adesea nu mai știm prea bine dacă ceea ce ne amintim sunt frazele sau mai degrabă punerea lor în scenă: repertoriul de mișcări care le însoțesc, zâmbetele, privirile, mâinile, umerii, pauzele, sporovăiala tainică a tăcerii și a trupului.

Astfel de conjecturi sumbre străbat și agită mintea Aurorei, așternându-i pe chip un nor de oboseală. Căci de foarte multă vreme, aproape de când se știe, a tot ascultat povești, confidențe, cuvinte peste cuvinte, rostite mereu în șoaptă, dar cu furie și durere în glas. Povești care, de obicei, vin de demult, din spate, care s-au întâmplat într-un timp îndepărtat, aproape legendar deja, dar care se păstrează la fel de proaspete și de vii ca pe-atunci, dacă nu chiar mai vii. Oare ce anume are Aurora în ea de trezește numaidecât în oameni încrederea și dorința de a i se confesa și de a-i povesti fragmente antologice

din viețile lor, secrete pe care, probabil, povestitorul nu le-a mai împărtășit nimănui altcuiva? Dar ei, Aurorei, da. Ei toată lumea îi povestește, cu toții o iubesc, toți îi mulțumesc pentru înțelegere, pentru modul ei atât de dulce, atât de consolator de a asculta.

Are ea, pesemne, un har înnăscut și aproape miraculos, căci oricine ar privi-o nu poate să nu zâmbească, să nu se îndrepte către ea ca să o întrebe tot felul de nimicuri, cum te cheamă, în ce zodie ești, care e floarea ta preferată, și uite-așa, cu toții ajung să-i povestească micile lor bucurii, împliniri, poticneli și, în cele din urmă, marile lor nefericiri.

„Așa l-am cunoscut și pe Gabriel“, își zice ea. Au trecut aproape douăzeci de ani de atunci. Și-au intersectat scurt privirile în timp ce treceau unul pe lângă celălalt pe o stradă dintre cele mai aglomerate, iar Gabriel s-a oprit brusc, cu o figură mirată, s-a apropiat de ea croindu-și drum prin mulțime și, mijind ochii ca și cum ar fi descifrat ceva foarte neclar, a întrebat-o dacă nu se mai întâlniseră cumva, ea a zis că nu, el s-a încăpățânat că ba da, cu aerul că încearcă să-și aducă aminte, sigur că se mai văzuseră undeva, sau poate într-o viață anterioară, poate în vis, trecătorii șerpuiau în grabă pe lângă ei, iar continuarea o știm: lasă-mă să ghicesc cum te cheamă sau să-mi aduc aminte, ce fundă simpatică ai în păr, de unde ești, cu ce te ocupi, sigur nu ne-am mai întâlnit, și, chiar în seara aceea, s-au dus la o cafea, iar Gabriel a luat cuvântul și i-a vorbit îndelung despre el, despre

pasiunile lui, despre manii, despre proiectele lui de viitor, după care i-a povestit o bună parte din viața lui, iar ea îl asculta fără nici cel mai mic semn de oboseală, se bucura sau se întrista după caz, mereu atentă la poveste, atât de devotată cuvintelor, dar și pauzelor, atât de pregătită să fie uimită, atât de docilă, atât de primitoare. „N-am mai cunoscut pe nimeni atât de... cum să zic, atât de aparte și de plin de farmec, atât de dulce ca tine“, a rostit la sfârșit Gabriel, ca să încheie și să celebreze întâlnirea, iar cuvintele acelea au fost precursorile unei declarații de dragoste.

Pe urmă a condus-o acasă și, cum ea era o atât de bună confidentă, pe drum i-a vorbit despre fericire, tema lui preferată, că doar nu degeaba era profesor de filosofie și de foarte tânăr, chiar de mic copil, citise și reflectase mult asupra acestui subiect, și știa bine căile pe care le aleseseră oamenii, în fiecare epocă și în fiecare societate, ca să ajungă să fie mai mult sau mai puțin fericiți. „Ce interesant“, a spus Aurora, și atunci Gabriel a prins curaj și a adăugat că el crede că fericirea se învață și că asta ar trebui să fie primul lucru pe care să-l învățăm încă de mici, așa cum ar trebui să învățăm să conviețuim cu piedicile pe care ni le scoate-n cale destinul, și că prima dintre toate lecțiile ar consta în a avea sufletul ușor ca să poată pluti pe deasupra vieții, punct în care a schițat cu degetele prin aer o mișcare vălurită ca și cum ar fi imitat curgerea apei, fără să fim răniți de ghimpii realității și fără ca necazurile sau norocul, plictisitoarea

curgere a timpului sau ispita mortală de a dori imposibilul, fără ca fatalismul, sirenele plăcerilor imediate sau, mai cu seamă, groaza de moarte să ne poată arunca în mlaștina frustrării — și la fiecare câțiva pași se oprea ca să-și guste propriile cuvinte și să vadă cum Aurora le înfrumuseța cu atenția ei —, ci, dimpotrivă... numai că aici și-a încheiat discursul, fiindcă tema era mult prea complexă ca să fie abordată în câteva cuvinte, și poate că avea să aibă altă ocazie — înroșindu-se ușor pe când rostea acest lucru —, dacă și ea era de aceeași părere, să vorbească mai pe îndelete despre aceste chestiuni. Iar cum Aurora încuviințase, și-au dat întâlnire și în alte seri și, astfel, încetul cu încetul, el i-a propus să o conducă pe calea fericirii, iar ea a acceptat și l-a urmat cuminte și amândoi au pornit spre viitor ca și cum s-ar fi adâncit într-o pădure fermecată unde îi pândeau o mulțime de pericole, el în față, luând-o de mână ca să o poată feri de orice amenințare, de parcă ar fi fost o fetiță sau vreo creatură neajutorată, prețioasă și fragilă, pe care trebuia să o conducă plin de grijă, și, în felul ăsta, pas cu pas, iată că trecuseră douăzeci de ani de când înaintau pe drumul acela, fără să fi ajuns vreodată undeva, tot mai rătăciți și mai neîncredători, pierzând definitiv busola fericirii. Să mai spună cineva că poveștile sunt nevinovate și că vorbele sunt luate de vânt.

Acest har înnăscut l-a avut Aurora dintotdeauna. Oricine are ceva de povestit, la ea vine să-i povestească. Poate din pricina firii ei domoale și un pic melancolice

și a felului ei de a zâmbi și de a privi. „Ce zâmbet trist și frumos ai“, „ce expresie blândă are chipul tău“, „ce plăcere să mă uit la tine“, „cum îți strălucesc ochii“, i se tot spune. „De prea multe ori, de mult prea multe ori“, își zice ea și, cu un fel de tremur și oftat, revine la realitate. Începe să se lase seara, copiii ieșiseră de la ore de ceva vreme. Ieșiseră din clasă în ordine și apoi se dezlănțuise debandada, cu țipete, cu ghiozdane, cu costume și măști de carnaval. De-afară, pe fereastră, își luaseră la revedere, strâmbându-se și hlizindu-se la ea, iar ea îi petrecuse cu privirea până când vocile lor deveniseră doar un zvon îndepărtat. Timpul trecea, iar ea era tot acolo, fără să știe prea bine de ce. „Auri, tu nu vii?“ a întreat-o o colegă din pragul ușii întredeschise. Ea a răspuns că da, pleacă și ea curând, dar înainte vrea să mai corecteze niște exerciții. Însă nici de plecat nu pleacă, nici de corectat nu corectează nimic. Aranjează pupitrele și scaunele, strânge desenele, alege câteva pe care le agață pe panourile de plută de pe perete. Miroase a vanilie, a plastilină, a gumă de șters, a pipi, a vopsea de marker. Apoi rămâne nemișcată, cu privirea dusă spre lumina din ce în ce mai slabă a zilei, cufundată într-un gând care i se plimbă prin minte fără să se lase prins.

Oare la ce se gândea adineauri de era așa important și, brusc, uitase? A, da! Acum își amintea. Se gândea la toate poveștile pe care i le spuneau ceilalți, da, asta era. Și fapt e că pe ea nu o deranja să-i asculte pe ceilalți, să-i lase să se descarce și să-și ușureze sufletul istorisind amintiri de

demult care-i rodeau pe dinăuntru, căci e foarte adevărat că nu există leac mai bun contra durerilor ireparabile ale trecutului decât să le povestești pe îndelete în fața unui public indulgent și chiar solidar — ce va fi având povestitul de ne consolează pentru toată vina și durerile pe care trecerea timpului le lasă în urma lui? Așa fusese mereu și Aurora mereu acceptase situația cu plăcere și fără rezerve, doar că în ultima vreme se petrec tot felul de chestii ciudate, pentru că atunci când ascultă, când își interpretează rolul de confident sentimental, uneori își dă seama brusc că mintea ei, așa cum s-a întâmplat și acum, e în altă parte, nu concentrată asupra unei idei, ci dispersată în gol, iar cuvintele care ajung la ea se transformă într-un limbaj straniu, o zarvă de zumzete, țuiit de alarme, fluierături, bâlbâieli, cuvinte întrerupte, ca interferențele de la posturile de radio care emit din zone foarte îndepărtate. Și atunci se simte descurajată și are impresia că dintr-un loc ascuns al conștiinței îi vine o invitație la enervare, la dezacord, la o furie surdă care, pentru câteva clipe, e de nestăpânit. „Încep să înnebunesc?“ își zice.

Și mai e și faptul că în ultima vreme, mai mult decât oricând, e ca și cum s-ar fi pus cu toții de acord să-i povestească ei toate necazurile. O sună, îi scriu pe WhatsApp și pe mailul de acasă, pe cel de la școală, când merge pe stradă, când corectează teste, când citește un roman sau se uită la un film, când face teme cu Alicia, când dă să se culce după o zi extenuantă. Zi de zi, la orice oră. Și asta fără să-l pună la socoteală pe Gabriel, care

nu mai știe să vorbească despre altceva decât despre petrecerea pe care vor să i-o pregătească mamei lui pentru aniversarea de optzeci de ani. Și cum fiecare dintre ei, pe lângă ce are de zis despre ale lui, mai povestește și ce spun alții, toate versiunile tuturor poveștilor sfârșesc prin a ajunge tot la Aurora. Ea este, în fapt, stăpâna absolută a poveștilor, cea care știe tot, trama și reversul tramei, pentru că doar ei i se încredințează lucrurile astea, doar ei i le povestesc, cu tot felul de amănunte, fără rușine sau ezități, toți, până la ultimul, dintre cei implicați în această poveste care a început prin a fi una banală, ba chiar veselă, și care a sfârșit în ruină și dezastru, după cum intuise Aurora încă de la bun început.

Iar acum se vede că, pentru prima dată în viață, are și ea o poveste de spus, și chiar ar povesti-o cu plăcere cuiva, doar că nu are cui, și poate că nici nu știe cum să facă asta, fiindcă îi lipsește energia de a se concentra asupra unei amintiri anume și pierde șirul, iar episoadele se destramă și se încurcă între ele de parcă cineva le-ar amesteca pe toate ca pe niște cărți chiar în timpul jocului. Ceea ce își amintește însă cu precizie este momentul în care a început totul. Vinerea trecută. Cu șase zile în urmă, când lui Gabriel i se năzărise că aniversarea mamei era o ocazie unică de a face o mare petrecere cu familia, cu toată familia, o petrecere la care să se adune cu toții după atâta timp în care se înstrăinaseră, prilej cu care să-și mai achite polițe vechi, mai mari sau mai mici, și să-și spună toate păsurile pe care fiecare dintre ei le ținea

sau mai bine zis le aduna cu sfințenie în adâncul sufletului, lucruri care-i făcuseră să se îndepărteze unii de alții, ba chiar să se dușmănească încă dinainte de a părăsi casa părintească. Aurora și-a zis că era o idee extravagantă și trecătoare, cum erau mai toate ideile lui și că în imboldul acela puternic al lui exista deja sâmburele unui scurt și zadarnic salt în gol.

— O să facem petrecerea aici, acasă, a spus el. Am să mă ocup eu de toate, și de mâncare, bineînțeles.

Și s-a apucat de organizat cu o înflăcărare pe care Aurora nu i-o mai văzuse de mult timp și care îi părea dureros de cunoscută.

Vreme de câteva zile a învârtit meniul pe toate părțile, comentând, ștergând, adăugând, redescoperindu-și vechea pasiune de *gourmet* pe care o cultivase la un moment dat într-una din multele lui perioade de euforie, căci voia să surprindă pe toată lumea cu noi arome, cu chestii savuroase pe care nu le mai gustaseră până atunci, ca să creeze de la bun început o atmosferă insolită, care să-i incite la noi teme de conversație, să le inculce o altă dispoziție și o altă stare de spirit.

„Ceva exotic, dar în același timp tradițional“, i-a explicat el, bucate rafinate și nemaigustate, în care comensii să regăsească totuși reminiscențe clasice, note pe care să le recunoască și de care să se bucure. Și a început să enumere pipote de rață, ficat de pește undițar, arici de mare, alge, stridii, struguri cu foie-gras, spumă de fenicul, flori de dovleac, lapți de cod, carpaccio cu muguri

de bambus și cartofi dulci, fileuri de vită Kobe, sute de feluri de sosuri și deserturi, iar pe Aurora, ascultându-l, a năpădit-o un fel de milă amestecată cu furie, de aproape că o podidea plânsul, însă a închis ochii și a tras aer adânc în piept, și-a adunat toată răbdarea și în cele din urmă și-a luat un aer complezent, ba chiar admirativ, ceva între resemnare și interes gastronomic.

Și el, atunci, luat de val, a spus:

— Am să o sun pe Sonia.

Aurora a încercat să-l oprească:

— Așteaptă până mâine. Ce atâta grabă? Sau ai uitat cât de rău îți face să te iei după impulsuri de moment?

— Ce de prostii spui! Pentru tine toate sunt impulsuri. Ce mare filosofie ar putea să existe în ceva atât de banal ca sărbătorirea unei zile de naștere? O sun chiar acum. Și pe urmă îi sun și pe ceilalți. Pe Andrea, pe mama, pe Horacio, pe fete și pe toți ceilalți.

Stătea în picioare în fața ei și pe măsură ce vorbea deschidea brațele larg, de parcă l-ar fi fascinat evidența propriilor cuvinte.

— Nu o suna încă, i-a spus Aurora. Așteaptă măcar să adoarmă Alicia.

Cum ea era singura care cunoștea secretele tuturor, știa și că micile și vechile ranchiune, oricât de mici și de vechi vor fi fost, erau încă acolo, pulsând în memorie, la pândă, așteptând momentul prielnic de a reveni în prezent, reactivate și sporite, jar încă mocnind pe care cea mai mică adiere de vânt îl putea învâpăia, ca în poveștile

acelea în miezul cărora se afla, în aparență nevinovat sau amuzant, sâmburele unui deznodământ nefericit. Și mai știa, sau intuia, că dacă aceste ranchiune și nemulțumiri rămăseseră amorțite atâta vreme, asta se datora numai faptului că abia dacă vorbeau unii cu alții, rar, la telefon, de aniversări sau de Paște, sau ca să-și mai dea câte o veste. Și bine că se întâmpla așa, își zicea Aurora, ca adierea de vânt să nu stârnească vâlvătaia jarului mocnit și ca povestea să nu o ia din loc și să se îndrepte orbește către un sfârșit iremediabil. Și toate astea în ciuda faptului că se iubeau mult, sau cel puțin asta susțineau, dar nu atât între ei, direct, ci printr-o persoană interpusă, iar această persoană era de fiecare dată Aurora. „Eu îl iubesc mult pe Gabriel“, îi zicea Andrea, „Mama nu crede, dar eu întotdeauna am iubit-o la nebunie“, i se destăinuia Sonia, „În fond, fiica mea preferată a fost mereu Andrea“, îi povestea mama, „Sunt la fel de îndrăgostit de Sonia ca în prima zi“, îi mărturisea Horacio. Și e bine că se iubesc, da, își zicea Aurora, dar mai bine de la distanță și în tăcere, căci imediat ce începeau să scurme prin măruntaiele acelei iubiri, începeau zeflemeaua, batjocura, reproșurile, acuzațiile, cuvintele grele și tot trecutul ieșea din amintire într-un fel de crescendo de neoprit și fără de sfârșit. Tocmai de-asta, i-a mai spus o dată lui Gabriel, aproape implorându-l:

— Nu, te rog, nu suna, mai așteaptă un pic. Hai să ne uităm puțin la televizor și suni pe urmă, că-i tot aia, cu câteva minute în plus sau în minus.

Numai că Gabriel formase deja numărul și stătea cu telefonul la ureche, ba chiar se întinsese pe canapea ca să vorbească mai în largul lui.

„Oi fi având eu ceva de vrăjitoare în mine“, își spuse Aurora și rămase nemișcată în mijlocul clasei, de parcă ar fi încercat să-și amintească ce avusese de gând să facă și i se ștersese din minte.

Dacă nu se înșela, părinții se căsătoriseră în 1966. Se numeau Gabriel și Sonia. Există și o fotografie a lor de la nuntă: tatăl scund, chel și zâmbitor; mama semeață, cu bărbia puternică, cu o privire bănuitoare și cu buzele strânse într-o atitudine care sugerează o voință de fier. În 1968, li se născuse primul copil, o fată, și-o numiseră Sonia. În 1970, s-a născut cea de-a doua fată, au numit-o Andrea, în amintirea bunicii materne, iar în 1973, băiatul, pe care l-au numit Gabriel. Și asta a fost prima ofensă pe care a primit-o Andrea. Păcatul originar. Pentru că ei i s-ar fi convenit, prin drept de succesiune, numele de Gabriela, și așa i-ar fi plăcut s-o cheme, la fel ca pe tatăl ei și ca pe marele Pentapolín, ilustrul ei strămoș (prinț al mărilor, muzician, poliglot, magician al deghizărilor și visător rătăcitor, cetățean al lumii), Gabriela, nu ca pe bunica ei maternă, despre care nu se știa mare lucru, fiindcă nu lăsase nici cea mai mică urmă a trecerii sale prin lume, nici măcar o fotografie ori vreo anecdotă, o relicvă, ceva, nimic, doar un nume care plutea în derivă pe marea uitării. Însă mama ei păstrase numele de Gabriel pentru fiul lor, preferatul, alesul, norocosul, singurul băiat din lume care se născuse râzând și cu un unic țel în viață, acela de a fi

fericit, și pe care Andrea nu-l văzuse niciodată plângând, fiindcă niciodată nu avusese vreun motiv să plângă. Imposibil: nici măcar nu și-l putea închipui plângând. „Să mă ierți, te rog, Auri, că sunt așa de sinceră cu tine, dar mă cunoști doar și știi că sunt incapabilă să mint pe cineva. Și cu-atât mai puțin pe tine. Și, în plus, îl iubesc pe Gabriel de nu se poate și mă bucur enorm că e atât de fericit.“

Andrea, în schimb, plânsese mult de-a lungul timpului. De fapt, începuse să plângă la modul serios de când avea doi ani sau poate trei, când mama ei o părăsise. Își făcuse bagajele, își luase valiza, țeapănă de parcă ar fi avut un băț în fund, cu buzele strânse, cocul perfect, cu pașii apăsați și, trântind ușa, o lăsase acolo singură și abandonată, la doar doi sau trei anișori, și începând din clipa aceea niciodată nu dusesse lipsă de motive de plâns. Și Soniei i-a fost greu, și ea plânsese mult, doar că, după spusele Andreei, avusese noroc sau, mai bine zis, avusese marele noroc de a se mărita cu Horacio și de a-l avea pe Horacio doar pentru ea și pentru totdeauna. Și asta, tot din pricina mamei, după spusele Andreei. După spusele Andreei, Horacio fusese îndrăgostit de ea, de Andrea, și ar fi fost foarte fericiți împreună, însă maică-sa hotărâse ca Sonia și nu ea să se mărite cu Horacio. În felul ăsta reușise să-i facă nefericiți pe toți trei dintr-o singură lovitură, căci Horacio și Sonia se despărțiseră după numai trei ani de căsnicie, iar ea, Andrea, ca și Horacio de altfel, fusese vitregită în dragoste.